B-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Koolitaja	Capitellum oü
Õppekava nimetus	B-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	vähemalt 28 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	vähemalt 30 sõidutundi
Õppetöö keeled	eesti
Kontrollivorm	eksam
Hindamiskriteeriumid	Koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Teooriaeksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 50st ühe õige vastusega küsimusest, millest 10 küsimust käsitlevad liiklusohutust. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 46, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle 1 vea. Küsimustele vastamiseks antakse kuni 40 minutit. Sõidueksami eesmärk on kontrollida õpiväljundite saavutamist ja anda õpilasele ettekujutus sellest, kuidas käib riiklik sõidueksam. Sõidueksamile lubatakse õppur pärast teooriaeksami edukat sooritamist. Sõidueksam kestab vähemalt 45 minutit. Selle käigus kontrollitakse eksamineeritava oskust sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega asula- ja asulavälistel teedel. Eksamil kontrollitakse muuhulgas MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 toodud harjutuste sooritamist ja kasutatakse nimetatud lisas toodud hindamiskriteeriumeid. Kolme harjutuse sooritamiseks antakse kuni 10 minutit. Sõidueksamit hinnatakse lähtudes MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 toodud nõuetest. Hindamissüsteem: arvestatud (A) / arvestatud märkustega (AM) / mittearvestatud (MA).
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda tulevasele sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas B-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	Koolitus vastab liiklusseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Koolitust viivad läbi vähemalt keskharidusega õpetajad, kes omavad kehtivat mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust. Koolituse lõpetanu saab koolituskursuse tunnistuse. Lõppastmekoolituse lõpetanu saab eraldi tunnistuse. Juhi esmaõpe jaguneb alg- ja lõppastme õppeks. Algastme õpe lõpeb riiklike eksamite sooritamisega Transpordiametis ja esmase juhiloa saamisega. Lõppastme õppe pikkus on 23 kuud, mille käigus täiendab esmase juhiloa omanik oma oskusi liikluses iseseisvalt ning läbib lõppastme koolituse. Nii alg- kui ka lõppastmes toimub juhi ettevalmistamine liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Õpingute alustamiseks peab õppur õppetöö alustamise ajaks olema vähemalt 15,5-aastane ning omama taotletava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit. Liiklusteooriaõppe maht on vähemalt 28 tundi, tegelik maht on individuaalne. Aineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis, mis on varustatud projektori-, tahvli- ja mugava mööbliga (lauad, toolid). Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Õppevormiks on auditoorne õppevorm, iseseisev töö ja praktikum. Praktikumi vormis toimub õppeaine „Libedasõidu riskivältimise praktikum“ ning võimaluse korral õppeaine „Pimeda ajal sõiduki juhtimine“ (kui vastavat võimalust pole, läbitakse selle õppeaine teoreetiline osa õppeklassis või elektroonilises õppevormis). Algastme õppes antakse iga loengu lõpus iseseisev töö. Selle eesmärk on materjali süvendatud õppimine ja loengus saadud teadmiste kinnistamine. Iseseisva töö osakaal on individuaalne. Auditoorse õppevormi asemel võidakse õppuri soovil kasutada elektroonilist õppevormi. Sel juhul toimub auditoorses vormis kuus õppetundi, kus käsitletakse MKMi määruse 60 lisas 6 sätestatud temaatikat. Elektroonilise õppevormi kasutamisel on auditoorse õppetöö osakaal vähemalt 21%. Õppesõitude minimaalne maht on 30 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga, mis on oma tehniliste omaduste poolest sarnane Eesti tavapäraste vastava kategooria sõidukitega. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu (kirjaliku tagasiside) õpilase oskuste kohta. Lisaks võib õpetaja hinnata sõidutunnil omandatud õpiväljundeid (hindamissüsteem on arvestatud / mittearvestatud). Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Linnaliiklusesse lubatakse õppur pärast õppeaine „Sõiduki käsitsemine“ edukat läbimist. Sõiduõppe aine „Pimeda ajal sõiduki juhtimine“ toimub kas simulaatoril või tavalise sõidutunni vormis. Viimasel juhul toimub sõidutund pimeda ajal ning sõidetakse enamasti valgustamata asulavälistel teedel. Sõiduõppe ained „Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine“ ja „Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine“ toimuvad selleks ettenähtud libedasõidu õppeväljakul. Sõiduõppe raames tehakse võimaluse korral koostööd juhendajaga, kellega õpilane läbib sõidupraktikat. Sel juhul koostatakse koos juhendajaga individuaalne sõidupraktika plaan, mille eesmärk on kinnistada sõiduõppe käigus omandatud sõiduoskusi. Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riiklikku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Õpilane peab esitama koolitajale viimase kolme sõidueksami kaardid. Juhi jätkuõpe toimub üldjuhul õppesõidu vormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.
Õppematerjalide loend	Liikluslab Baltic OÜ e-õppe keskkond, „Teooria lihtsas keeles“ (J. Ess, 2023), „Nutikad liiklustestid“ (Liikluslab, 2023)
Õppekavarühm	Transporditeenused
Õpingute alustamise tingimused	Vastavalt liiklusseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“.
Õppekava koostamise alus	Koostatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ alusel.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 01.11.2023

Teooria- ja sõiduõppe ained ja õppemahud

Esmaõppe algaste			
Teooriaõpe		**Sõiduõpe**	
Õppeaine	**Õppetunde**	**Õppeaine**	**Sõidutunde**
1. Kursuse sissejuhatus		1. Juhi tööasend ja turvavarustus	
2. Liiklus kui süsteem		2. Sõiduki käsitsemine	
3. Foorid ja reguleerija		3. Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel	
4. Liiklusmärgid ja teemärgised		4. Peatumine ja parkimine	
5. Sõit teel		5. Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
6. Lõikumiste läbimine		6. Sõit asulavälisel teel	
7. Peatumine ja parkimine		7. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
8. Möödasõit ja möödumine		8. Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal	
9. Eri liikluskord		9. Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	
10. Sõitjate ja veose vedu, keskkonnakaitse ning teised liiklejad		RS. Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
11. Erilised olukorrad		PS. Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
12. Liiklusohutus		SE. Sõidueksam	
13. Inimene sõidukijuhina			
14. Auto tehniline seisukord ja käitamine			
15. Keskkonnasõbralik sõidustiil			
16. Liiklus- ja kaskokindlustus			
17. Peatamisteekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2		
18. Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1		
TE. Liiklusteooria eksam			
Kokku esmaõppe algastmes vähemalt	28	**Kokku esmaõppe algastmes vähemalt**	30

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		**Sõiduõpe**	
Teema	**Õppetunde**	**Teema**	**Sõidutunde**
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

Lõppastme koolitus			
Teooriaõpe		**Sõiduõpe**	
Teema	**Õppetunde**	**Teema**	**Sõidutunde**
LT1. Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.	3	LS1. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
LT2. Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	LS. Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses	4	**Kokku lõppastme koolituses**	2

Õpiväljundid

1. ESMAÕPPE ALGASTME ÕPIVÄLJUNDID

1.1. Teooriaõpe

1.1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest. Pärast koolitust õpilane:
1.1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
1.1.1.2. teab õppetöö korraldust;
1.1.1.3. teab õppetööd korraldavaid õigusakte ja dokumente;
1.1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruses seatud juhikoolituse eesmärgid.

1.1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
1.1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
1.1.2.3. teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajaduse korral abi saab.

1.1.3. Liiklus kui süsteem. Pärast koolitust õpilane:
1.1.3.1. teab liiklussüsteemi eri osadega seotud termineid;
1.1.3.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid, liikluskorraldusvahendite ja reguleerija märguannete tähendusi;
1.1.3.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
1.1.3.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

1.1.4. Ohutu liiklemise põhimõtted. Pärast koolitust õpilane:
1.1.4.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on asjakohaste tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgvahe hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
1.1.4.2. teab piki- ja külgvahe ning sõidukiiruse valimise reegleid;
1.1.4.3. teab märguandeid ja nende kasutamise reegleid;
1.1.4.4. on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

1.1.5. Teiste liiklejatega arvestamine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.5.1. teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi;
1.1.5.2. teab eri liiklejarühmade käitumise eripärasid;
1.1.5.3. teab eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud tegureid, mis võivad suurendada liiklusohtu;
1.1.5.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestada eripäradega, mis on seotud eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
1.1.5.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
1.1.5.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega kõigi nende ohutuse.

1.1.6. Sõiduki turvalisus. Pärast koolitust õpilane:
1.1.6.1. mõistab sõiduki kasutusjuhendiga tutvumise olulisust;
1.1.6.2. teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);
1.1.6.3. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
1.1.6.4. teab sõitjate- ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamise nõudeid;
1.1.6.5. teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid;
1.1.6.6. teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;
1.1.6.7. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel;
1.1.6.8. teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele;
1.1.6.9. teab mootorsõiduki pukseerimisega seonduvaid reegleid.

1.1.7. Inimene sõidukijuhina. Pärast koolitust õpilane:
1.1.7.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
1.1.7.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja plaanimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest mõjutavad juhi käitumist (sealhulgas liigse enesekindluse ja oma võimekuse tõestamise soovi mõju);
1.1.7.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
1.1.7.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad ning oskab vältida kahjulikku mõju, mis tuleneb isiksusega või tervisliku seisundiga seotud asjaoludest ja võib mõjutada liikluskäitumist;
1.1.7.5. on oma eesmärkides ja käitumises motiveeritud väärtustama elu, ohutust ja keskkonnasäästlikkust;
1.1.7.6. teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.

1.1.8. Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites. Pärast koolitust õpilane:
1.1.8.1. teab, kuidas sõitu ohutult alustada;
1.1.8.2. teab tee eri osi ja nende otstarvet;
1.1.8.3. teab sõiduki asukoha valimise reegleid;
1.1.8.4. teab, kuidas valida sõiduki asukohta teel, et vältida riske ja säästa keskkonda;
1.1.8.5. on motiveeritud oma sõitu riskide vältimiseks ja keskkonna säästmiseks plaanima.

1.1.9. Sõidujärjekord sõites. Pärast koolitust õpilane:
1.1.9.1. oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramise liiklusreegleid;
1.1.9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ja raudteeülesõidukoha ületamise riskidest ning nende vältimise võimalustest;
1.1.9.3. on motiveeritud vältima raudteeülesõidukoha ületamisega ning teede lõikumisalade ja teega külgnevate aladega seotud võimalikke ohte.

1.1.10. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis. Pärast koolitust õpilane:
1.1.10.1. teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid;
1.1.10.2. teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel, võrreldes sõiduki juhtimisega asulas;
1.1.10.3. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimise riskidest ja nende vältimise võimalustest;
1.1.10.4. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

1.1.11. Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.11.1. teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatamisega, sh hädapeatamisega seotud liiklusreegleid;

1.1.11.2. teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teiste liiklejatega arvestades käituda;
1.1.11.3. on motiveeritud järgima peatumise ja parkimisega, sh hädapeatamisega seotud reegleid;
1.1.11.4. teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.
1.1.12. Käitumine liiklusõnnetuse korral. Pärast koolitust õpilane:
1.1.12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;
1.1.12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi;
1.1.12.3. teab kohustusliku liikluskindlustuse ja kaskokindlustusega seonduvat.
1.1.13. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige. Pärast koolitust õpilane:
1.1.13.1. teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi;
1.1.13.2. teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata;
1.1.13.3. teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis;
1.1.13.4. on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust liiklusohutuse tagamise eesmärgil.
1.1.14. Sõidu plaanimine riski vältimise eesmärgil. Pärast koolitust õpilane:
1.1.14.1. teab, milliseid ettevalmistusi tuleb enne pikemat või lühemat sõitu teha;
1.1.14.2. mõistab, et sõidu plaanimisega on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
1.1.14.3. on motiveeritud sõitu plaanima;
1.1.14.4. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad mõjutada tema käitumist juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).
1.1.15. Keskkonda säästev sõiduki kasutamine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.15.1. teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;
1.1.15.2. oskab leida sõiduki kasutusjuhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
1.1.15.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;
1.1.15.4. on sõiduki kasutamisel motiveeritud keskkonda säästma;
1.1.15.5. mõistab, et säästlik sõiduviis on ühtlasi ohutu sõiduviis.
1.1.16. Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes. Pärast koolitust õpilane:
1.1.16.1. teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid sõitmisel arvestada;
1.1.16.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte oma käitumisega vältida.
1.1.17. Peatamisteekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.17.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
1.1.17.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab märkimisväärselt juhi võimalusi sõidukit peatada;
1.1.17.3. mõistab mitmesuguste tee- ja ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele;
1.1.17.4. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.
1.1.18. Pimeda ajal sõiduki juhtimine. Pärast koolitust õpilane:
1.1.18.1. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtumisel, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatumise ja parkimise ning hädapeatuse korral;
1.1.18.2. mõistab, et vaatamata tulede õigele kasutamisele on nähtavus pimeda ajal palju halvem kui valge ajal, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
1.1.18.3. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega;
1.1.18.4. saab aru pimeda ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

1.2. Sõiduõpe

1.2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus. Pärast koolitust õpilane:
1.2.1.1. oskab teha sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut;
1.2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;
1.2.1.3. oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;
1.2.1.4. oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;
1.2.1.5. teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaid ohte;
1.2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.
1.2.2. Sõiduki käsitsemine. Pärast koolitust õpilane:
1.2.2.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, et jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;
1.2.2.2. teab sõiduki vale käsitsemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale;
1.2.2.3. omab realistlikku arusaama sõiduki käsitsemisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
1.2.2.4. tajub ja teab isiklikke nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitsemisega, ja oskab käitumises nendega arvestada;
1.2.2.5. on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.
1.2.3. Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel. Pärast koolitust õpilane:
1.2.3.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästval viisil, et alustada sõidu õppimist erinevates liiklusolukordades;
1.2.3.2. omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;
1.2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
1.2.3.4. teab vähese liiklusega teel sõitmisega seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida;
1.2.3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
1.2.3.6. omab realistlikku arusaama vähese liiklusega teel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
1.2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
1.2.4. Sõiduki juhtimine eri liiklusolukordades. Pärast koolitust õpilane:
1.2.4.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt;
1.2.4.2. omab teel sõitmisel eri liiklusolukordades toimetulekuks vajalikke oskusi;
1.2.4.3. teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida;
1.2.4.4. mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
1.2.4.5. omab realistlikku arusaama erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
1.2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ja oskab oma käitumises nendega arvestada;
1.2.4.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
1.2.4.8. on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
1.2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima kindlal teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
1.2.5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige. Pärast koolitust õpilane:
1.2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks ja ümberpõikeks vajalike eelduste olemasolu;
1.2.5.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;

1.2.5.3. oskab ohutult mööda sõita ja ümber põigata nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
1.2.5.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;
1.2.5.5. oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat;
1.2.5.6. omab realistlikku arusaama isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest, mis on seotud möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat.
1.2.6. Sõiduki juhtimine plaanitud teekonnal. Pärast koolitust õpilane:
1.2.6.1. oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu plaanida ja koostatud plaani järgi sõita;
1.2.6.2. mõistab, et sõidu plaanimisega on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
1.2.6.3. on motiveeritud sõitu plaanima, et vältida riske ja säästa keskkonda;
1.2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.
1.2.7. Keskkonda säästev sõiduki juhtimine. Pärast koolitust õpilane:
1.2.7.1. oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt;
1.2.7.2. mõistab, et säästlik sõiduviis on ühtlasi ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist;
1.2.7.3. on motiveeritud juhtima sõidukit nii, et see samal ajal säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega;
1.2.7.4. omab realistlikku arusaama säästliku sõiduviisiga seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
1.2.7.5. on plaaninud, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
1.2.8. Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine. Pärast koolitust õpilane:
1.2.8.1. oskab sooritada äkkpidurduse;
1.2.8.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada;
1.2.8.3. omab realistlikku arusaama sõiduki peatamisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;
1.2.8.4. tajub ja teab isiklikke nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ja oskab oma käitumises nendega arvestada;
1.2.8.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.
1.2.9. Pimeda ajal sõiduki juhtimine. Pärast koolitust õpilane:
1.2.9.1. oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja teha sõiduki teistele paremini märgatavaks;
1.2.9.2. mõistab vajadust valida oludele vastav sõidukiirus;
1.2.9.3. teab pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte;
1.2.9.4. oskab oma käitumisega vähendada pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud riske;
1.2.9.5. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimeda ajal, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
1.2.10. Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund viiakse ellu arvestades majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. juuni 2011. a määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 sätestatut.

2. LÕPPASTME KOOLITUSE ÕPIVÄLJUNDID

2.1. Teooriaõpe

2.1.1. Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes. Pärast koolitust õpilane:
2.1.1.1. teab ohte suurendavaid tegureid liikluses;
2.1.1.2. mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid;
2.1.1.3. teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;
2.1.1.4. tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
2.1.1.5. on motiveeritud sõitma säästlikult ja ohutult ning arvestama teiste liiklejatega.
2.1.2. Libedasõidul riski vältimise praktikum. Pärast koolitust õpilane:
2.1.2.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
2.1.2.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
2.1.2.3. mõistab, et libedal teel on pidurdusteekond palju pikem kui kuival asfaldil;
2.1.2.4. mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteekonna pikkus erinev;
2.1.2.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.

2.2. Sõiduõpe

2.2.1. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Pärast koolitust õpilane:
2.2.1.1. omab realistlikku arusaama sõiduki juhtimisega seotud isiklikest käitumis- harjumustest;
2.2.1.2. on motiveeritud sõitma nii, et säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega.
2.2.2. Libedasõidul riski vältimise harjutuste sooritamine. Pärast koolitust õpilane:
2.2.2.1. omab realistlikku arusaama äkkolukorras toimetulekuks vajalikest isiklikest oskustest ja võimalustest;
2.2.2.2. oskab äkkpidurdamist;
2.2.2.3. oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid;
2.2.2.4. oskab valida olenevalt tee olukorrast ja -trajektoorist erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel;
2.2.2.5. mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud;
2.2.2.6. on motiveeritud sõitma nii, et säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega.

Lisa 1. Algastme koolituse liiklusteooria õppeainete teemad ja seos MKMi määrusega nr 60

Aine nimi	**Vastavus MKMi määruse nr 60 ainetele**
1. Kursuse sissejuhatus	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest, iseseisvaks õppimiseks juhendamine
2. Liiklus kui süsteem	Liiklus kui süsteem, ohutu liiklemise põhimõtted
3. Foorid ja reguleerija	Liiklus kui süsteem
4. Liiklusmärgid ja teemärgised	Liiklus kui süsteem
5. Sõit teel	Ohutu liiklemise põhimõtted, Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
6. Lõikumiste läbimine	Sõidujärjekord sõites
7. Peatumine ja parkimine	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
8. Möödasõit ja möödumine	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
9. Eri liikluskord	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
10. Sõitjate ja veose vedu, keskkonnakaitse ning teised liiklejad	Sõiduki turvalisus
11. Erilised olukorrad	Käitumine liiklusõnnetuse korral, sõiduki turvalisus, sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
12. Liiklusohutus	Teiste liiklejatega arvestamine, ohutu liiklemise põhimõtted, sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes, sõidu plaanimine riski vältimise eesmärgil
13. Inimene sõidukijuhina	Inimene sõidukijuhina
14. Auto tehniline seisukord ja käitamine	Sõiduki turvalisus
15. Keskkonnasõbralik sõidustiil	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine
16. Liiklus- ja kaskokindlustus	Käitumine liiklusõnnetuse korral
17. Peatamisteekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	Peatamisteekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
18. Pimeda ajal sõiduki juhtimine	Pimeda ajal sõiduki juhtimine